



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentaria Vetustissima & profundissima Super Canticvm Canticorum Salomonis Qvod Hebraice Dicitvr Sirhasirim

Wolbero <de Sancto Pantaleone>

Coloniae Agrippinae, 1630

Versvs XIV. Botrus Cypri dilectus meus mihi in vineis Engaddi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10027

accipimus eā quæ in pectore debet esse memoriā Dominicæ passionis.

Duo vbera duo sunt testamenta.

Siue ponamus vbera esse duo testamenta, vetus videlicet & nouū, & inspiciamus, quia & in his dilectus commoratur commemoratiōe suæ passionis; priore testamento ipsam passionem futuram prædicente, sequente iam factam præsentante. *Inter vbera*, inquit, *mea* commorabitur, quia in duobus testamentis, mihi ad notitiam eius & ad salutem meā propositis, fasciculū myrræ eius colligo: in veteri quidē testamēto per figuras præsignatæ, in nouo autē per salutiferum æternæ redemptionis succum toti mūdo exhibitæ. Succus enim myrræ fertur multis mederi infirmitatibus, & huius Dominicæ myrræ succus omnē animæ morbū depulit & perpetuæ sanitatis medicinam in toto mundo constituit.

Succus myrræ multis medetur infirmitatibus.

Duo vbera duos significant populos.

Siue inter vbera mea commorabitur, hoc est inter duos populos in meo corpore ex Iudæis & gentibus constitutos, qui hunc fasciculum myrræ Dominicæ fide suscipiunt, moribus sequuntur, & eius quotidie commemorationem in Sacramento faciunt, mente recolunt, & ore suam perpetuam sumunt.

Duo vbera duo latrones.

Vel inter vbera mea, hoc est inter duos latrones, inter quos dilectus meus suspensus fasciculū passionis suæ componit, qui eisdem duos populos præsignauerūt, vnum credentem, alterum crucifigentem; vnum electum, alterum re-

probatum. Vbera autem mea fuerunt, ille propter naturalē & scriptam legem, iste propter solam naturalem, ita nutrimentum rationis vtrique habentes, vt sint inexcusabiles. Et iste quidem per dilectum meum in medio commorantem & fasciculum suæ myrræ prætendentem nouam superassumpsit legem naturalem illuminantem, ille verò occulto Dei iudicio sed iusto, post datam legem amisit & naturalem propter incredulitatem.

Vnde & ipso dilecto in cruce pendenti myrratum obtulit vnum, cuius amaritudo in ipsum transfusa est, dum diceret, *sanguis eius super nos & super filios nostros.*

Vnum myrratum Christo in cruce oblatum quid præfigurauit.

VERSVS XIV.

Botrus Cypri dilectus meus mihi in vineis Engadli.

ET quia huius medelam suscipere noluit, botri dulcedine caruit, ideoque dilecto nec commortuus est peccato, nec cōsurrexit iustitiā. Mihi autem, quæ in altero populo ad fidem veniente, passionis eius Sacramenta suscipio, veneror, & adoro, *botrus cypri* factus est, quia cum ipse à morte resurrexit, me quoque spe & dulcedine futuræ resurrectionis animauit.

Ipse est enim Botrus de terrâ late & melle manente deportatus, à duobus exploratoribus ipsos duos populos significantibus, qui de Maria Matre, dulcedine & pinguedine sancti Spiritus fluente generatus.

Botrus per exploratores de terra promissionis portatus. Num. 13. figura fuit Christi.

neratus pro vtriusque populi salute in cruce est suspensus. Sed sicut mos est portantium vt vnus præcidat, alter subsequatur, ita prior fuit populus Iudæorum Deo per obseruantiam legis cognitus, sequens populus Christianorum per nouæ legis religionem assumptus. Sicut autem præcedens id quod portat non videt, & quadam dorsu auersione postponit, sequens verò semper in facie habet, semper custodit obrutibus, & quadam corporis vicinitate potitur; ita Iudæus populus Christum in lege portans non intelligit, sed quasi auersando contemnit: Christianus verò populus intelligit, portat in fronte & in mente, & custodit colendo, & mandatis eius obediendo.

Ille populus hunc Botrū in cruce pendentem propter maledictum legis abhorret & contemnit; iste populus in prælo crucis expressum salutiferum suscipit ipsius sanguinis testamentum, bibens cum spiritali dulcedine vnicum corporis & animæ remedium; in spe verò futurum post generalem resurrectionē eiusdē geminæ substantiæ corporis, scilicet & animæ optabile & incomparabile gaudium.

In isto ergo populo, nā ego sum iste populus sponsa Dei, Ecclesia Dei, *Botrus cypri Dilectus meus mihi*; quia cui fasciculus myrræ fuit in passionis amaritudine, erit botrus in resurrectionis dulcedine. Et cuius ego causā fasciculū multa in

collegi passionum, & corpore & mente, ille mihi erit botrus in æternā animæ refectione, & huius laboris suauissimā recompensatione.

Vnde *Botrus cypri* rectè dicitur; Cyprus enim tristitia siue mœror interpretatur; Botrus ergo cypri dicitur, quia ipse est vera & dulcis cōsolatio omnis mei mœroris & tristitiæ. Et sicut Botrus cypri omnium terrarum Botros præcellit magnitudine, ita dilectus meus *Pater misericordiarum, & Deus totius consolationis*, omnia quæ sunt in cœlo & terrā præcellit dignitate suā & gratiā.

Vbi autē Botrus cypri factus est dilectus? *In vineis Engaddi*. Engaddi dicitur vicus per magnus esse in Iudæa, iuxta mare mortuū, vbi sunt vineæ nō quidē vini, sed balsami arbusculæ, quæ idcirco vineæ appellantur, quia in vinearū morē sustolluntur; Ex balsamo autem mixto cum liquore oliuæ crisma conficitur, quo maiora quædam Ecclesiasticarum consecrationum peraguntur instituta: nam in eo baptismatis lauacū consecratur, & Sacerdotalis siue imperialis dignitas confirmatur, Ecclesiarum siue altarium Sacramentaliumque vasorum specialis quædam sanctitas assignatur. Typice autem in huiusmodi liquoris perunctione spiritualium dona carismatum designantur, quibus corda fidelium sancti spiritus gratiā diuinis ministerijs sunt apta.

Engaddi verò fons hædi interpret-

Differentia
populi Iu-
dæici &
Christiani,

Cur Christi-
us dicatur
Botrus
cypri.

2. Cor. I.

Christus
factus Bo-
trus Cypri-
ni in vineis
Engaddi, &
quomodo.

Excellentia
Christi-
smatis;

Engaddi
fons hœdi
interpretatur,
& significat
Baptismum.

pretatur. Quis autem est fons hœdi, nisi baptismus siue gratia lachrymarum? Hœdi vero sunt peccatores à sinistris ponendi, omnes autē iusti à dextris statuendi. Vineæ ergo Engaddi, id est de fontis hœdi sunt dona spiritualia quæ his tantum tribuuntur, qui fuerint sacro baptisinate, siue per lachrymas pœnitentiæ à peccatorum sordibus abluti: fons quippe hœdi Baptismus est quo abluuntur peccatores, id est hœdi & fiunt iusti, id est oues Christi; vel si post baptismum lapsi fuerint ad peccatum, per gratiam lachrymarum, quasi per secundum baptismum in pristinum reparantur statum.

Gratia lachrymarum secundum dicitur Baptisma.

Botrus, inquit, cypri dilectus meus mihi in vineis Engaddi, quia in illos profecto fit mihi cibus & potus consolationis & salutis, qui per baptismi gratiam digni facti sunt suscipere diuinorum Sacramentorum scientiam, & spiritualium donorum affluentiam: vel qui per lachrymarum fontem peccatorum merentur absolutionem, & mortui peccatis resurgunt ad vitam æternæ salutis, ut si secundum Apostolum *complantati facti sunt similitudini mortis Christi, fiant simul & resurrectionis eius.*

Rom. 6.

Quatuor Prædicamentorum ordo.

Notandus sane ordo quatuor istorum prædicamentorum, videlicet odor nardi, fasciculus myrræ, botrus cypri, vineæ Engaddi. Eodem quippe ordine, quo hic se in serie verborum sequuntur, in Domino Iesu Christo implera narrantur; quan-

do ante passionem à Maria vnctus est *Marc. 14. nardo spicato, pretioso & domus impleta est ex odore vnguenti: in passione verò vino myrrato potatus, & post passionem. myrra ceterisq; aromatū speciebus Marc. 15. libutus in sepulchro positus est; vn-* *Ioh. 19. de post triduum resurgens spiritualis botri dulcedinem principali resur-* *Marc. 16. rectionis gaudio credentibus obtulit: quibus post paululum Spiritus Sancti gratiam omnem habentis virtutem veluti balsamum in vineis Engaddi infudit, dans eis potestatem per aquam & Spiritum siue impositionem manus remissionem dare peccatorum, & de hœdis oues facere Christi.*

Sed quæ hoc modo secundum historiam in re præcesserunt in capite, possunt quoque in membris eius secundum moralitatem in figura pari ordine exhiberi, ut præcedente odore virtutum consequenter subsequatur mortificatio vitiorum, quia afflictio corporis & mundanæ gloriæ contemptus instrumenta sunt mortificationis huius. Nonne huius mortificationis instrumenta siue materia sunt, *fames, sitis, nuditas, vigilia, & orationes continua?* Principalis autem & maxima propositio est, vbi instrumentum deest, causam quoque instrumenti deesse; & vbi materia nō est, id quoque quod ex materia fit non esse, & idcirco consequens esse, vbi virtutes desunt, vitia dominari, quia antecedente constantia virtutum subsequitur casus vitiorum.

Instrumenta spiritualis mortificationis.

K Vnde

Gal. 5.

Vnde Apostolus duo sibi aduersantia scilicet carnem & spiritum describens præmittit, *spiritu ambulate*, ac deinde, *& desideria carnis non perficietis*, vt ostendat fortitudine Spiritus carnem subijci, & nisi præcedat virtus, vitium non posse succumbere.

Quid sit of-
ferre nar-
dū & myr-
ram.

In isto ergo ordine ad imitationem capitis id est Christi, membra ipsius hoc est sancti primo nardum, deinde myrram offerunt, quia prius debent habere opera sanctitatis, quorum virtute mortificentur opera carnis. Sed quia dicit idem Apostolus, *si spiritu facta carnis mortificaueritis, viuetis*, congruo nimirum ordine mortificationem spirituale sequitur resurrectio spiritualis, vt qui commortui sunt Christo moriendo peccatis, conresurgant ei viuendo iustitiæ; cum eodem Apostolo dicentes, *si commorimur, & conuiuemus*.

Rom. 8.

Mortificati-
onem spiri-
tualem le-
quitur resur-
rectio spiri-
tualis.

2. Tim. 2.

Sicut enim gemina mors est, animæ scilicet & corporis, sic & gemina vtriusque resurrectio, vt qui nunc per iustificationem resurgunt de morte animæ, in futura resurrectione resurgant per incorruptionem à morte corporis & animæ. Vnde in Apocalypsi dicit Iohannes, *beatus est sanctus qui habet partem in resurrectione prima, in his secunda mors potestatem non habet*. Quæ quidem resurrectio Botri nomine designatur, vt quia ad tempus amaritudinem quandam passi sunt, carnè spiritualiter mortificando post-

Apoc. 20.

Quid signi-
ficetur per
Botrum.

modum æternaliter suauitatem gaudij percipiant ineffabilem; hic quidem à corruptione mentis, ibi autem & à mentis & à corporis corruptione spiritualiter quiescendo.

Placuit sanè conueniens & decens ordo quoque iste dispositrici gratiæ, vt nardo sanctæ opinionis redolentes, & myrra intimæ mortificationis hostiam sibi viuam iam existentes, atque per Botrum spiritualiter debriantem, nouitate resurgentis à morte peccati animæ lætificatos, per spiritum carni superiores effectos Spiritus Sancti dignos indicauerit aduentu per diuersarum gratiarum balsama quæ gignit spiritualiter Engaddi, hoc est fons hædi; baptisimus scilicet bifor-
mus, lauacri & compunctionis, quo abluuntur hædi id est peccatores, & efficiuntur oues Christi.

Baptisimus
duplex.

Igitur postquam Sponsus arguit Sponsam pro ignorantia sui, propter quam meritam à Sponsi confortio esset susceptura repulsam; Sponsa vero salubri eius obiurgatione, tandem semetipsam recognoscens, quæ prius se perseuerare per se posse diffidebat, plenâ iam fide vsque ad mortem pro eius amore in tribulationibus non deficere didicit; tali eius profectui Sponsus congratulans, & iam pulchram discernens, huiusmodi ei laudum præconio blanditur, vt ex hoc ad maiora virtutum opera prouocetur.

VER-